

3de VERGADERING. — 19 SEPTEMBER 1907.

Ontwerp-Adres van Antwoord op de Troonrede.

3de VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 19 SEPTEMBER 1907.

(GROEPEND TE 11 UREN.)

Ingekomen: 1°. een Koninklijk besluit. — Mededeeling van de benoeming van den voorzitter van de Commissie voor de Verzoekschriften. — Behandeling en aanneming van het ontwerp-Adres van Antwoord op de Troonrede. — Benoeming der Commissie tot aanbieding van het vastgestelde Adres. — Vergadering met gesloten deuren ter benoeming van een adjunct-commies ter griffie.

Voorzitter: de heer Schimmelpenninck van der Oije.

Tegenwoordig, met den Voorzitter, 40 leden, te weten de heeren:

van Beyma, Heerkens, van Waterschoot van der Gracht, Dojes, Laan, Merkelbach, van Velzen, Godin de Beaufort, van den Biesen, Franssen, van Nierop, van Basten Batenburg, Bosch van Drakestein, Reekers, Prinzen, Breebaart, van Asch van Wijck, Havelaar, van Zinnicq Bergmann, Sickenga, Pelinck, van Lamsweerde, van Wassenaer van Rosande, 't Hooft, de Jong, Rabusen, van Welderen Rengers, Staal, Scholten, Kist, van Löben Sels, Bloembergen, Hovy, Woltjer, Stork, van der Feltz, Regout, Bevers en van Heeckeren,

en de heeren Ministers van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Marine, van Financiën, van Waterstaat en van Koloniën.

De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De Voorzitter deelt mede:

A. dat is ingekomen:

een Koninklijk besluit van 18 September n°. 112, houdende benoeming van den heer jhr. mr. J. Röell tot voorzitter der Tweede Kamer voor het tijdperk der tegenwoordige zitting.

Dit besluit wordt voor kennisgeving aangenomen;

B. dat tot voorzitter der Commissie voor de Verzoekschriften is benoemd de heer Sickenga.

Aan de orde is de behandeling van het ontwerp-Adres van Antwoord op de Troonrede.

Over de eerste drie zinsneden wordt geen beraadslaging gevoerd.

Beraadslaging over de vierde zinsnede, luidende:

„Uwe Majesteit kan steeds op onze ijver en toewijding rekenen, ook wanneer wij geroepen zullen worden tot de behandeling van de vele en gewichtige wetsvoorstellen, wier indiening door Haar aan de Staten-Generaal werd toegezegd.”

waarop is voorgesteld een amendement door den heer van Zinnicq Bergmann, strekkende om deze zinsnede te herstellen in den oorspronkelijk ontworpen vorm, en haar aldus te doen luiden:

„Uwe Majesteit zal op onze ijver en toewijding kunnen rekenen, wanneer wij geroepen zullen worden tot de behandeling van de vele en gewichtige wetsvoorstellen, wier indiening ons door Haar werd toegezegd.”

De heer van Zinnicq Bergmann verkrijgt het woord tot toelichting van zijn amendement, en zegt: Mijnheer de Voorzitter! Ik heb de vrijheid genomen om volgens het Reglement van Orde bij u in te dienen een amendement, in de hoop dat ik daarbij steun zal vinden bij mijn geachte medeleden.

De bedoeling van de wijziging is deze:

Terwijl in de voorgestelde zinsnede staat: „Uwe Majesteit kan steeds op onze ijver en toewijding rekenen, ook wanneer wij geroepen zullen worden tot de behandeling van de vele en gewichtige wetsvoorstellen, wier indiening door Haar aan de Staten-Generaal werd toegezegd”, wordt een tweeledige toezegging gedaan aan Hare Majesteit. De eerste toezegging is, dat Hare Majesteit steeds op onze ijver en toewijding kan rekenen. Daar wij van het beginsel zijn uitgegaan, een zuiveren weerklank te geven in ons Antwoord op de Troonrede, geloof ik, dat wij die zinsnede op die wijze niet moeten stellen in ons Adres van Antwoord. Ik geloof niet, dat Hare Majesteit van ons vraagt, of Zij steeds kan rekenen op onze ijver en toewijding. Ik geloof, dat het wel vast zal staan, dat de leden van de Eerste Kamer van de Staten-Generaal steeds vervuld zijn van hun plichten tegenover Hare Majesteit.

Dan komt er een tweede zinsnede, waarin staat: „ook wanneer wij geroepen zullen worden tot de behandeling van de vele en gewichtige voorstellen, wier indiening door Haar aan de Staten-Generaal werd toegezegd.” Die arbeid is in de Troonrede gewichtig genoemd, en daarop antwoorden wij met een eenvoudigen terugslag. Daarom zou ik willen lezen, dat Hare Majesteit op onze toewijding zal kunnen rekenen, wanneer wij geroepen zullen worden tot de behandeling van de vele en gewichtige voorstellen, welker indiening door Haar aan de Staten-Generaal werd toegezegd.

De heer Havelaar: Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mij met het amendement door den heer van Zinnicq Bergmann voorgesteld niet heel wel vereenigen. In de eerste plaats daarom niet, omdat de heer van Zinnicq Bergmann zal moeten toegeven, dat in een zuiveren terugslag op de Troonrede een zinsnede, zooals door hem is voorgesteld, niet zou passen. De Koningin vraagt niet en drukt ook niet het vertrouwen uit, dat Zij zal kunnen rekenen op onze ijver en toewijding. Zij neemt als vanzelf aan dat Zij dat kan.

De zinsnede in het ontwerp is een herhaling van de verklaring die wij ook vroeger aan de Koningin hebben gegeven, dat op den ijver en de toewijding van de Eerste Kamer van de Staten-Generaal door Hare Majesteit steeds zal kunnen worden gerekend wanneer wij tot de behandeling van door Hare Majesteit ingezonden wetsvoorstellen zullen worden geroepen.

Ik geloof, dat dit standpunt volkomen juist is. Wanneer wij nader gingen preciseeren, dan zou van een zuiveren weerklank op de Troonrede geen sprake meer zijn, omdat die daarvan niet gewaagt. Wanneer wij ons bepalen tot de mededeeling dat wij met ijver en toewijding de wetsontwerpen zullen onderzoeken, die thans zijn ingediend, dan beperken wij die, terwijl wij toch inderdaad bedoelen de verklaring af te leggen, dat op onze toewijding steeds kan worden gerekend, hetgeen dus in het algemeen kan en moet worden gezegd in dit geval.

De heer van Zinnicq Bergmann: Mijnheer de Voorzitter!

Ontwerp-Adres van Antwoord op de Troonrede.

Ik geloof, dat de geachte afgevaardigde uit Zuidholland, de heer Havelaar, mijn bedoeling niet volkomen juist heeft begrepen. Ik geef toe, dat de bewoordingen van mijn amendement niet geheel dezelfde zijn als die welke in de Troonrede voorkomen. In de Troonrede wordt de aandacht gevestigd op de wetsontwerpen welke zullen worden ingediend, en daarop antwoorden wij. Wij antwoorden, dat Hare Majesteit op onzen ijver en toewijding zal kunnen rekenen wanneer wij zullen geroepen worden die voorstellen in overweging te nemen. Iets anders komt in dit verband in de Troonrede niet voor. In de Troonrede komt niet voor, dat uit anderen hoofde onze ijver en toewijding wordt ingeroepen. Dit wordt niet gevraagd, en het doet mij genoegen dat dit niet wordt gevraagd. Dit behoeven wij werkelijk niet te zeggen.

Ik ben het eens met den geachten afgevaardigde uit Zuidholland, dat wij, omdat daartoe is besloten, een eenvoudigen weerklink op de Troonrede moeten geven.

Ik zal over de Troonrede niets meer zeggen, ofschoon daartoe misschien wel aanleiding zou bestaan. Wij moeten ons nu eenvoudig bepalen tot datgene wat werkelijk in de Troonrede is gezegd.

Ik blijf persisteeren bij het amendement dat ik heb ingediend.

De heer Havelaar: De heer van Zinnicq Bergmann blijft zijn amendement en hetgeen hij heeft gezegd handhaven, nl. dat wij hier moeten geven een zuiveren weerklink op de Troonrede. Maar in dezen zin kan er geen sprake zijn van een zuiveren weerklink, want Hare Majesteit de Koningin heeft niets gezegd waarop die verklaring direct betrekking heeft. Hare Majesteit heeft niet gesproken van ijver en toewijding; niet — wat ook niet noodig was — den wensch uitgesproken daarop te kunnen rekenen. Wanneer wij dus een verklaring wenschen af te leggen, en ik voor mij acht dit zeer gewenscht, dan moet die verklaring ook zoo volledig en zoo algemeen mogelijk onze bedoeling teruggeven en die is juist omschreven in het ontwerp der Commissie. Ik herhaal echter, dat van een antwoord, dat direct zou slaan op woorden in de Troonrede gebezigd, hier geen sprake is.

De heer van Nierop: Mijnheer de Voorzitter! Slechts een enkel woord: ik acht de zaak niet van zoo groote beteekenis om er lang bij stil te staan. Toch wil ik gaarne verklaren, dat ik mij met de zinsnede, zooals die door de Commissie wordt voorgesteld, niet geheel kan vereenigen.

Ik laat in het midden of ons antwoord een zuivere weerklink moet zijn op de Troonrede; dat staat, dunkt mij, niet absoluut vast. Maar ik stoot mij aan het woordje: „ook”. Daarmede kan ik mij volstrekt niet vereenigen.

„Uwe Majesteit kan steeds op onzen ijver en toewijding rekenen”. Dit is juist, „ook wanneer wij geroepen zullen worden tot de behandeling van de vele en gewichtige wetsvoorstellen, wier indiening door Haar aan de Staten-Generaal werd toegezegd.”

Aldus geformuleerd geeft de laatste zinsnede, dunkt mij, den indruk, alsof wij zeggen wilden, dat wij eenig bezwaar hebben tegen de aangekondigde wetsontwerpen, doch dat Hare Majesteit desniettemin, ook bij de behandeling van die ontwerpen, op onzen ijver en toewijding rekenen kan. Het komt mij voor, dat men het woordje „ook” zal moeten doen vervallen, en daarom gevoel ik wel neiging om te stemmen voor het amendement.

De Voorzitter: Ik zal thans het gevoelen vragen van de Commissie van Redactie over het amendement door den heer van Zinnicq Bergmann voorgesteld.

De heer 't Hooft, lid van de Commissie van Redactie: Mijnheer de Voorzitter! Ik zal mij niet diep mengen in deze discussie; ik kan alleen verklaren, dat de meerderheid van de Commissie van Redactie de voorkeur heeft gegeven aan de redactie zooals zij nu luidt, boven de oorspronkelijke, en wel op de gronden door den heer Havelaar ontwikkeld. De minderheid, die ik zelf uitmaak, was van meening, dat de voorkeur moest worden gegeven aan de oorspronkelijke redactie, op de gronden aangegeven door den heer van Zinnicq Bergmann.

Ik kan er moeilijk nog iets aan toevoegen. Alleen wil ik dit nog zeggen, wat mij persoonlijk betreft, en dit in antwoord aan den heer Havelaar, dat wij niet aan H. M. de Koningin de verzekering hebben te geven van onzen ijver en toewijding bij de behandeling van wetsontwerpen die reeds aanhangig zijn, omdat wij zulk een verzekering reeds gegeven hebben bij het vorig Adres van Antwoord. Wij geven nu alleen die verzekering voor zooveel het betreft de nieuwe wetsvoorstellen.

Op die gronden zal ik, ofschoon de meerderheid van de Commissie een andere meening is toegedaan, stemmen voor het amendement van den heer van Zinnicq Bergmann.

De beraadslaging wordt gesloten.

Over de vijfde zinsnede wordt geen beraadslaging gevoerd.

De Voorzitter: Ik zal alsnu in stemming brengen de wijziging door den heer van Zinnicq Bergmann voorgesteld op de vierde alinea.

De heer van Welderen Rengers: Mijnheer de Voorzitter! Mag ik vragen of, indien het amendement verworpen wordt, dan weer de oorspronkelijke lezing van het ontwerp wordt hersteld? Het zou een zonderlingen indruk maken indien de Kamer afstemde de verzekering, dat Hare Majesteit kan rekenen op onze toewijding. Wanneer men tegen de voorgestelde wijziging stemt, althans wanneer ik daartegen stem, is de bedoeling alleen, dat ik de oorspronkelijke lezing wensch hersteld te zien.

De Voorzitter: Ik doe den geachten spreker opmerken, dat hier twee voorstellen aan de orde zijn, namelijk de zinsnede, zooals die door de Commissie van Redactie is voorgesteld, en de zinsnede, zooals die is voorgesteld door den heer van Zinnicq Bergmann. Wanneer de eene verworpen wordt, blijft uit den aard der zaak de andere bestaan.

De wijziging voorgesteld door den heer van Zinnicq Bergmann, in stemming gebracht, wordt met 25 tegen 14 stemmen aangenomen.

Voor hebben gestemd de heeren van der Feltz, Regout, Bevers, van Beyma, van Waterschoot van der Gracht, Dojes, Laan, Merkelbach, van Velzen, Godin de Beaufort, Franssen, van Nierop, Bosch van Drakestein, van Zinnicq Bergmann, Sickenga, Pelinck, van Lamsweerde, 't Hooft, de Jong, Kist, van Löben Sels, Bloembergen, Hovy, Stoik en de Voorzitter.

Tegen hebben gestemd de heeren Heerkens, van den Biesen, van Basten Batenburg, Reekers, Prinzen, Breebaart, van Asch van Wijck, Havelaar, van Wassenauer van Rosande, Rahusen, van Welderen Rengers, Staal, Scholten en Woltjer.

Afwezig was bij deze stemming de heer van Heeckeren.

De eerste drie zinsneden worden achtereenvolgens zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De Voorzitter: De vierde zinsnede is reeds bij hoofdelijke stemming gewijzigd vastgesteld.

De vijfde zinsnede wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Het ontwerp-Adres wordt zonder hoofdelijke stemming vastgesteld.

De Voorzitter: Het Adres zal aan Hare Majesteit de Koningin worden aangeboden door een Commissie, bestaande uit de leden der Commissie van Redactie, aan welker hoofd de Voorzitter der Kamer zich zal stellen.

Aan de orde is de benoeming van een adjunct-commies ter griffie.

Benoeming van een adjunct-commies ter griffie.

De heer van den Biesen: Mijnheer de Voorzitter! Toen wij gisterenavond laat — niet al te laat — in ons logement kwamen, vonden wij een lijst, bevattende eenige namen, waarvan ik ten minste voor het eerst van mijn leven het genoegen had ze te zien of te hooren, met het verzoek om den volgenden ochtend om 11 uur over te gaan tot de benoeming uit die heeren van een adjunct-commies op de griffie van de Eerste Kamer.

Nu moet m. i. één van beide gebeuren, Mijnheer de Voorzitter. Wij moeten of die benoeming overlaten aan de Huishoudelijke Commissie, die reeds de namen van die personen kent en hun bekwaamheden schijnt te hebben onderzocht en er ons zelf buiten laten; maar wanneer men ons vraagt tot die benoeming mede te werken, eisch ik tijd en gelegenheid om ons op de hoogte te kunnen stellen van de bekwaamheid en qualiteiten van de personen, die zich voor dat ambt voordoen.

Ik voor mij zou gaarne hebben, dat die benoeming uitgesteld werd, om de leden de gelegenheid te geven na te gaan, wie die personen zijn. Dat is een principieel punt, Mijnheer de Voorzitter, want als die benoeming direct moet plaats hebben, zonder dat daarbij eenige kans wordt gelaten na te gaan wie de personen zijn, die daarvoor in aanmerking wenschen te komen, is het onmogelijk, dat wij met kennis van zaken handelen.

De Voorzitter: Ik merk den geachten spreker op, dat de namen die op die lijst vermeld staan, geen onbekende namen zijn, maar overeenstemmen met de namen voorkomende op de lijst die enkele maanden geleden is opgemaakt.

Ik geloof dus, dat de leden kunnen geacht worden op de hoogte te zijn van de gegadigden die zich voor de bedoelde betrekking hebben aangemeld. Dat gaf de Huishoudelijke Commissie aanleiding, daar het ontslag van den tegenwoordigen adjunct-commies tegen 1 October verleend is, thans het voorstel te doen in de alsdan ontstaande vacature te voorzien.

Wenscht de heer van den Biesen van het uitstellen der benoeming een voorstel te maken?

De heer van den Biesen: Ja, Mijnheer de Voorzitter, ik stel voor de benoeming aan te houden.

De beraadslaging wordt gesloten en het voorstel van den heer van den Biesen met 32 tegen 6 stemmen verworpen.

Tegen hebben gestemd de heeren Godin de Beaufort, Franssen, van Nierop, van Basten Batenburg, Bosch van Drakestein, Reekers, Breebaart, van Asch van Wijck, Havelaar, van Zinnicq Bergmann, Sickenga, Pelinck, van Lamsweerde, van Wasse-naer van Rosande, 't Hooft, de Jong, Rahusen, van Wel-deren Rengers, Staal, Scholten, Kist, van Löben Sels, Bloem-bergen, Hovy, Woltjer, Stork, van der Feltz, van Beyma, van Waterschoot van der Gracht, Laan, van Velzen en de Voorzitter.

Voor hebben gestemd de heeren van den Biesen, Prinzen, Regout, Bevers, Heerkens en Dojes.

Afwezig waren bij deze stemming de heeren Merkelbach en van Heeckeren.

De vergadering gaat over in een met gesloten deuren.

De openbare vergadering wordt hervat.

De Voorzitter deelt mede, dat tot adjunct-commies ter griffie is benoemd de heer J. A. van Lakerveld, op een jaarwedde van f 1600.

De vergadering wordt tot nadere bijeenroeping gescheiden.

MEVROUW!

1. De Eerste Kamer der Staten-Generaal stelt op hoogen prijs het voorrecht, dat Uwe Majesteit wederom in persoon, vergezeld van Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins der Neder-landen, de zitting der Staten-Generaal heeft mogen openen.

2. Ook wij volgen met aandacht den gewichtigen arbeid van de Tweede Vredesconferentie, die wij met groote ingenomenheid in de Residentie zagen bijeenkomen. Wij sluiten ons geheel aan bij de wenschen, die Uwe Majesteit voor het welslagen van dien arbeid koestert.

3. Met belangstelling ontvingen wij van Uwe Majesteit de mededeelingen omtrent den algemeenen toestand des Lands en der overzeesche gewesten.

4. Uwe Majesteit kan steeds op onzen ijver en toewijding rekenen, ook wanneer wij geroepen zullen worden tot de be-handeling van de vele en gewichtige wetsvoorstellen, wier indiening door Haar aan de Staten-Generaal werd toegezegd.

5. Van harte stemmen wij in met den wensch van Uwe Majesteit, dat onze arbeid onder Gods zegen moge strekken tot heil des volks.

WEDER-ANTWOORD DER KONINGIN op het Adres van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, ter beant-van de Troonrede, op den 20sten September 1907.

MIJNE HEEREN!

Ik dank de Eerste Kamer voor haar Adres van Antwoord.

Het is Mij aangenaam opnieuw de verzekering te vernemen van den ijver en de toewijding voor hare taak.

Moge Gods zegen rusten op den arbeid, waartoe de Eerste Kamer der Staten-Generaal geroepen zal worden.